

Opbouw reële tarieven Verblijfsfuncties (jeugd) tbv regio Gooi en Vechtstreek

In deze notitie beschrijven we het gevolgde traject om te komen tot reële tarieven voor de verblijfsfuncties in de jeugdhulp. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat wij de regio adviseren om voor de meeste verblijfsfuncties eerst in dialoog met de aanbieders te toetsen of de productbeschrijvingen in de toelatingsdocumenten goed aansluiten op de (door de regio gewenste) praktijk van de hulpverlening. In separate documenten wordt gerapporteerd over de gelijktijdig verlopen trajecten om te komen tot reële tarieven voor aanpalende functies in het sociaal domein in de Gooi en Vechtstreek.

1. Aanleiding

De samenwerkende gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek zijn in voorbereiding op een nieuwe inkoop per 2021. Dit betreft alle maatwerkvoorzieningen in het gemeentelijke sociaal domein, uitgezonderd 'beschermd wonen' en 'Jeugdzorg Plus'. De aanpak die leidt tot reële tarieven is besproken met functionarissen van de regio Gooi en Vechtstreek, die in opdracht van de aangesloten gemeenten de inkoopprocedure begeleiden. De inhoud van deze rapportage is gebaseerd op de volgende bronnen:

- door de regio opgestelde toelatingsdocumenten;
- benchmarkmateriaal afkomstig uit elders uitgevoerd onderzoek, zowel van bureau HHM als van andere bureaus;
- gesprekken over de invulling van de kostprijsmodellen met ambtenaren van de regio Gooi en Vechtstreek en van de betrokken gemeenten;
- de uitkomsten van de dialoogsessie die in week 11 is gehouden en de voorstellen van aanbieders voor aanpassing van de parameterwaarden;
- Aanvullingen die zijn gedaan naar aanleiding van opmerkingen tijdens en na de dialoogsessie in week 22.

2. Reële tarieven

Zowel de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (art. 2.6.6) als de Jeugdwet (art. 2.12) verplichten gemeenten om bij de professionele ondersteuning in het sociaal domein reële tarieven te hanteren. In de verschillende wettelijk kaders is een lijst opgenomen van kostprijselementen op basis waarvan de gemeente het tarief dient te bepalen. Het begrip 'reëel' weerspiegelt de (goede) verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening.

Wanneer een tarief 'reëel' is, is niet in de wetgeving bepaald; dat is en blijft een keuze van de (samenwerkende) gemeenten. Belangrijke toetssteen hierbij is dat het tarief tot stand komt in een transparant proces naar/met de aanbieders en dat het tarief herleidbaar en

herkenbaar is. De regio Gooi en Vechtstreek heeft daarom in dit proces een uitgebreide marktconsultatie onder aanbieders georganiseerd. Daarmee is inzicht verkregen in de reacties op de parameterwaarden door de aanbieders in de eigen regio.

3. Gevolgde aanpak

Om te komen tot een gedragen advies over de te hanteren reële tarieven, zijn verschillende stappen doorlopen:

- 1) Aan de hand van de toelatingsdocumenten is door ons (=HHM) een eerste uitwerking van een algemeen kostprijsmodel opgesteld voor de verschillende producten. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van uitkomsten van vergelijkbare trajecten elders in het land en diverse benchmarks.
- 2) Deze eerste uitwerking is besproken met een ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeenten in de regio en de regionale financiële werkgroep. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen van de uitwerkingen.
- 3) De bijgestelde parameters, met voorgestelde parameterwaarden, zijn begin maart tijdens vijf 'marktconsultatie bijeenkomsten' voorgelegd aan gecontracteerde aanbieders. Tijdens een van deze bijeenkomsten is specifiek ingegaan op de Verblijfsfuncties voor jeugdigen. Tijdens deze bijeenkomst zijn reacties van aanbieders verkregen en zijn door hen argumenten voor aanpassingen aangereikt.
- 4) Aansluitend hebben de aanbieders vier weken tijd gekregen om ook schriftelijk op de parameters en bijbehorende waarden te reageren. De aanvankelijke responsperiode is vanwege de Corona-crisis verlengd.
- 5) In totaal hebben we van 35 aanbieders de reacties ontvangen op onderdelen van het kostprijsmodel. Dit betrof vragen (bij elkaar meer dan 200), opmerkingen, suggesties en voorstellen voor bijstelling van (algemene) parameters. Een aantal reacties was voorzien van bijlagen ter onderbouwing van het betreffende voorstel. Van alle vragen/opmerkingen hadden er 20 specifiek betrekking op de Verblijfsfuncties voor jeugdigen. Deze reacties zijn verzameld, gewogen en met de regio besproken, in samenhang met de inmiddels bijgestelde toelatingsdocumenten van de regio.
- 6) Bespreking van de uiteindelijke parameterwaarden voor de verblijfsfuncties leidde tot veel discussie met alle betrokkenen over de uitkomsten. Dat heeft geleid tot de kernvraag in hoeverre de in de toelatingsdocumenten beschreven functies, waarop de invulling van het algemene kostprijsmodel is gebaseerd, aansluiten bij de praktijk van de ondersteuning in de regio Gooi en Vechtstreek.
- 7) Op basis daarvan adviseert bureau HHM de regio Gooi en Vechtstreek met de betreffende aanbieders in dialoog te gaan om te bespreken in hoeverre de beschrijving in de toelatingsdocumenten passen op de (door de regio gewenste) praktijk en een goede basis bieden om tot reële tarieven te komen.

4. Algemeen kostprijsmodel

In de beschreven aanpak hebben we gebruik gemaakt van onderstaand kostprijsmodel.

Parameter	Omschrijving
Inschaling	Dit betreft de functiemix van personeel in de directe hulpverlening, als vertaling van de kwaliteitseisen voor een bepaalde dienst of product. Hierbij kan een combinatie worden gemaakt van verschillende cao's en verschillende functieniveaus.
Opslagen	Hierbij gaat het om reguliere opslagen op het salaris bij de gekozen functieniveaus, zoals vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, individuele keuzebudgetten, onregelmatigheidstoeslag, etc.
Sociale lasten	Dit betreft de werkgeverslasten, zoals de verschillende verplichte verzekeringen, pensioen, etc. Deze kunnen per cao verschillen. Ook zijn bijzondere personeelskosten, zoals opleidingskosten en reiskosten hieronder begrepen.
Organisatiekosten¹	Hierbij gaat het om een opslag voor de kosten van de organisatie waarin het personeel dat de behandeling/ondersteuning biedt, werkzaam is. Vaak onderverdeeld in personele kosten (de kosten van overig personeel, zoals management, staf, beleid, administratie, etc.) en de overige kosten (alle overige, materiële kosten). We hanteren drie niveaus van complexiteit van de organisatie van de dienstverlening en dus van deze opslag: laag, middel en hoog.
Productiviteit/ declarabiliteit	Dit betreft een correctie op de kosten van een medewerker in de directe hulpverlening voor niet-productieve (niet-declarabele) uren. Vaak als het jaarlijks aantal werkbare en declarabele uren waardoor de totale jaarlijkse kosten per fte worden gedeeld. Hierin zit bijvoorbeeld een correctie voor vrije dagen, feestdagen, algemene tijd, werkoverleg, ziekteverzuim, etc.
Risico-opslag	Ook wordt een opslag toegevoegd voor risico's. Alle overige elementen hebben betrekking op de feitelijke kostprijs; deze parameter waarborgt de continuïteit van de organisatie. Innovatie valt hier buiten.
Overige kosten voorziening	Voor bepaalde vormen van zorg gelden er aanvullende kosten gekoppeld aan de voorziening. Bij dagbesteding gaat het bijvoorbeeld om de locatie en bij intramurale zorg om de kosten van de stenen (huur, onderhoud, afschrijvingen, rente, etc.) en de kosten van het hotelmatige voorzieningen (schoonmaak, levensonderhoud, maaltijden, etc.). De waarde van deze component drukken we uit in een vast bedrag per dagdeel of per etmaal. Kosten van vervoer passen niet in dit algemene kostprijsmodel; daarvoor werken we een alternatief voorstel uit.

Tabel 1: algemeen kostprijsmodel voor het sociaal domein

¹ Elders wordt dit 'overhead' genoemd. Op aangeven van aanbieders is deze term vervangen door 'organisatiekosten'.

Nota bene

Een belangrijk aandachtspunt bij dit model is dat de beschreven parameterwaarden dienen als een onderlegger voor de bepaling van reële tarieven. Het zijn nadrukkelijk geen eisen/normen waaraan de zorgaanbieders zich moeten houden bij de zorglevering!

5. Varianten van de verblijfsfuncties

Residentiele jeugdhulp

Dit betreft de samenvoeging van het voormalige '24-uursverblijf Jeugdhulp' en de 'Verblijfsvoorzieningen Jeugd-GGZ'; in verschillende intensiteiten en met verschillende vormen van (nachtelijk) toezicht. Voor deze varianten concluderen wij de hiervoor geschetste onduidelijkheid over de uitkomsten, waardoor wij ons afvragen in hoeverre de productbeschrijvingen in de toelatingsdocumenten aansluiten op de praktijk van de zorgverlening en of deze wel geschikt zijn om te dienen als basis voor een reëel tarief.

Op grond hiervan hebben we de regio Gooi en Vechtstreek geadviseerd voor de residentiele jeugdzorg nu geen tarief vast te stellen, maar hierover met de betreffende aanbieders in gesprek te gaan.

Gezinshuizen

Dit betreft een voor de regio nieuwe variant van de verblijfsfuncties. Ook hier bleek de uitwerking van de productbeschrijving uit het toelatingsdocument tot veel discussie te leiden. Daarbij ontstaat het beeld dat de beschrijving van het product niet aansluit op de praktijk van de betreffende aanbieders.

Ook daarom ons advies om voor de gezinshuizen nu geen tarief vast te stellen, maar eerst helderheid te krijgen over het product in dialoog met de betreffende aanbieders.

Pleegzorg

Voor deze dienst kon wel een tarief worden uitgewerkt, op basis van de landelijk tarieven die voor pleegzorg zijn vastgesteld. Daarbij hebben we op basis van het toelatingsdocument de volgende uitgangspunten voor het tarief gehanteerd:

- Tarief wordt gebaseerd op het landelijke tarief voor de categorie 18+;
- Hierbij geldt een opslag van 10% voor de organisatiekosten.

Dat leidt tot een adviestarief (prijspeil 2020) van **€ 25,59** per kind per etmaal. Dat is exclusief de landelijke toeslagen voor crisis, kinderen met een beperking en/of indien er voor meer dan drie kinderen pleegzorg wordt geboden.

6. Indexatie naar 2021 en daarna

De tarieven in het gemeentelijke sociaal domein zijn opgebouwd uit meerdere componenten, waarvoor verschillende indices zijn aangewezen. Wij adviseren de regio Gooi en Vechtstreek hierbij de volgende uitgangspunten te hanteren:

1) Salariskosten

Het aandeel van de salariskosten is bij de ambulante functies 90% en bij de verblijfsfuncties 82%. De best bruikbare index is volgens ons het CBS indexcijfer voor de loonontwikkeling in de gezondheidszorg (deel verzorging en welzijn). Deze wordt achteraf vastgesteld. Voor het voorlopige indexcijfer voor het lopende jaar, kan gebruik worden gemaakt van de voorlopige OVA, zoals de overheid die vaststelt.

2) Materiële kosten

Het aandeel van de materiële kosten is bij alle producten 8%. De best bruikbare index is volgens ons het CBS prijsindexcijfer voor de consumentenprijzen, de CPI. Deze wordt jaarlijks ook voorlopig vastgesteld.

3) Kapitaallasten

Het aandeel voor de kapitaallasten is bij de ambulante functies 2% en bij de verblijfsfuncties (waarvoor de cliënt naar de aanbieder toekomt, dus dagbesteding, logeren, verblijf) 10%; dit betreft de kosten van gebouwen die de organisatie gebruikt. De beste index hiervoor is volgens ons de NZa index kapitaallasten. Deze wordt jaarlijks ook voorlopig vastgesteld.

De werkwijze die wij adviseren is als volgt:

- Voorafgaand aan het nieuwe jaar worden de berekende tarieven geïndexeerd op basis van 50% van de voorlopige indices zoals die voor het volgende jaar worden voorzien.
- Voor het daaropvolgende jaar wordt eerst het tarief over lopende jaar gecorrigeerd op basis van de werkelijke uitkomsten van de indices over het lopende jaar; en dan geïndexeerd op basis van 50% van de nieuwe voorlopige waarden voor volgende jaar. Er vindt geen verrekening plaats over het verschil tussen de voorlopige en de werkelijke indices.

	Salariskosten	Materiële kosten	Kapitaallasten
Voorlopige index (50% van)	OVA	CPI	NZa kapitaallasten
Definitieve index	CBS gezondheidszorg	CPI	NZa kapitaallasten
Aandeel bij ambulante functies	90%	8%	2%
Aandeel bij verblijfsfuncties	82%	8%	10%